

Trends in cijfers cannabis

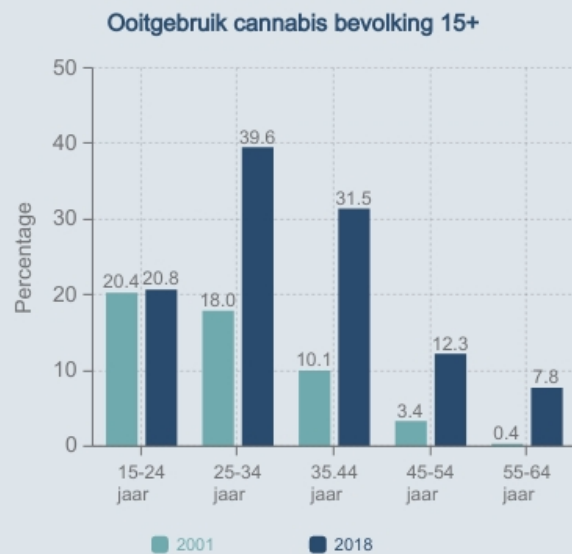
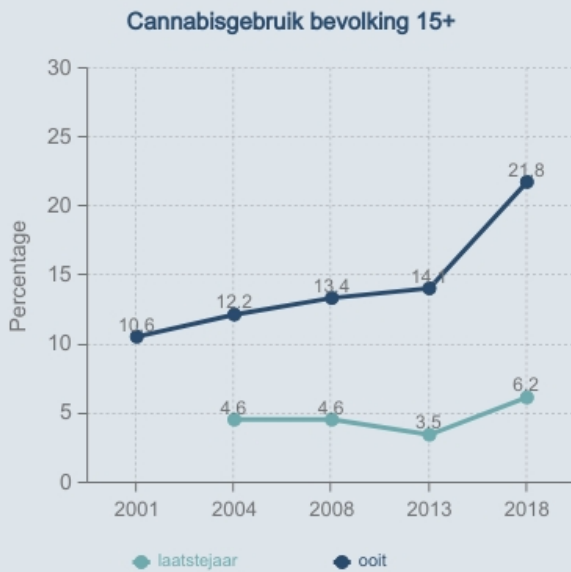
september 2023

Kerncijfers

Algemene bevolking

Het oitgebruik van cannabis nam in de algemene bevolking sterk toe

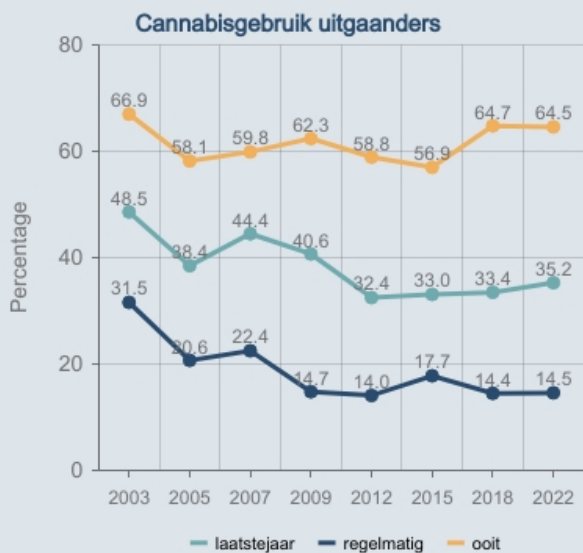
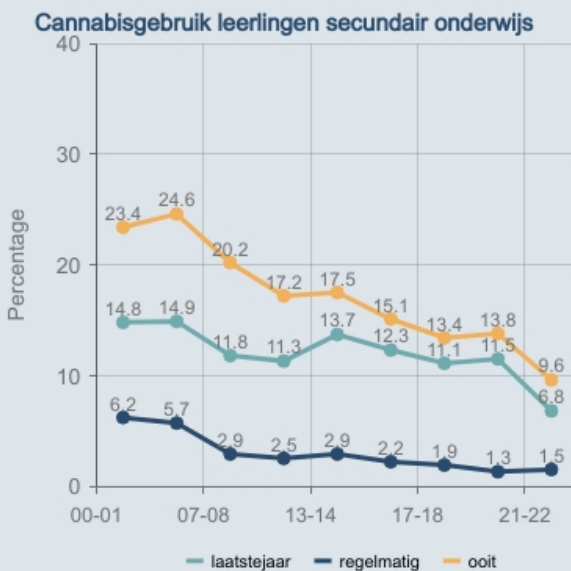
Het oitgebruik van cannabis nam sterk toe bij alle leeftijden behalve bij 15-24-jarigen

Jongeren en uitgaanders

Het cannabisgebruik daalde bij jongeren in het secundair onderwijs

Het laatstejaars en regelmatig cannabisgebruik daalde bij uitgaanders, het oitgebruik bleef stabiel.

Intro

Databanken en onderzoeken geven ons informatie over het cannabisgebruik in Vlaanderen en België over een periode van 20-50 jaar. Dit overzicht presenteert de belangrijkste trends in de beschikbare cijfers over cannabis. We bespreken achtereenvolgens:

- het gebruik bij verschillende groepen;
- de hulpvraag bij gebruikers van cannabis;
- gegevens over verkeer;
- gegevens van politie en justitie;
- de beschikbaarheid, de prijs en sterkte van cannabis.

De tijdsperiode waarbinnen trends worden bekeken is niet altijd dezelfde omdat per databron de jaren waarvoor cijfers beschikbaar zijn, verschillen.

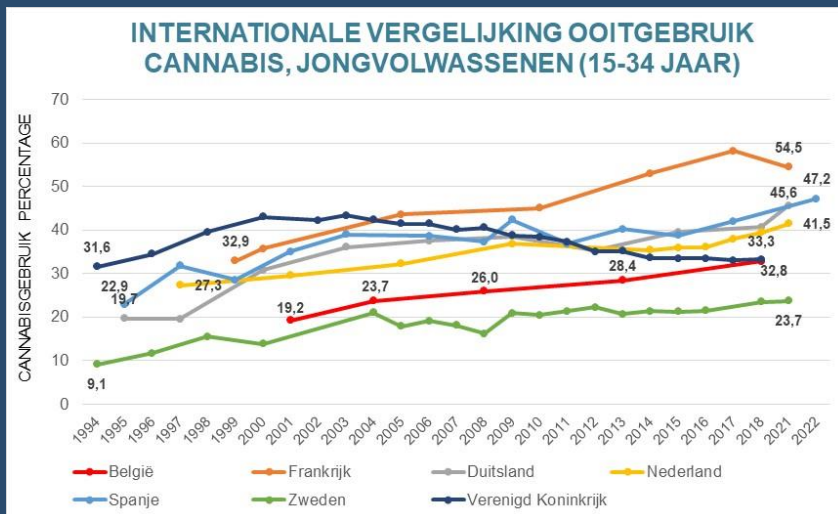
Dit overzicht maakt deel uit van een reeks cijfers over verschillende producten. Het document 'achtergrond bij de cijfers' geeft meer uitleg bij de gebruikte cijfers. Voor meer gedetailleerde cijfers raadpleeg de [factsheet cannabis](#) of de originele bron.

Inhoud

Internationale vergelijking	3
Cannabisgebruik algemene bevolking	3
Beginleeftijd cannabisgebruik.....	4
Leerlingen secundair onderwijs	5
Uitgaanders	6
Hulpvraag	7
Rijden onder invloed	12
Misdrijven in verband met cannabis.....	12
Inbeslagnames van cannabis	13
Beschikbaarheid cannabis.....	14
Prijs van cannabis.....	14
Gemiddelde sterkte	15

Internationale vergelijking

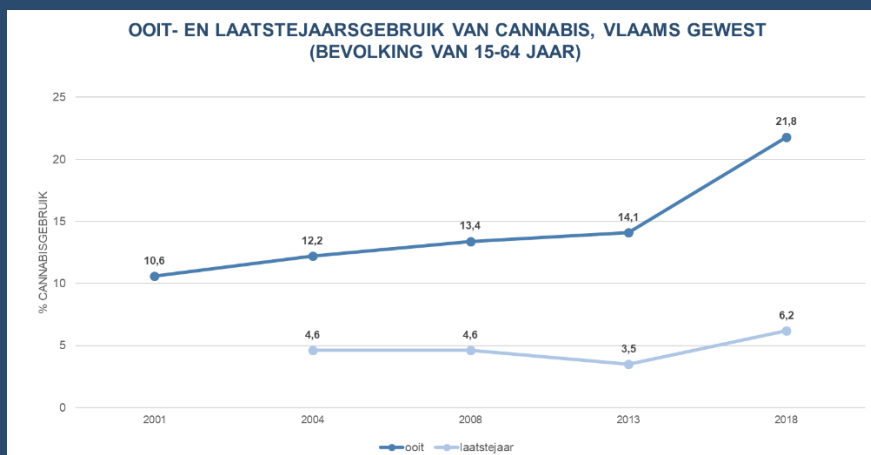
In vergelijking met enkele Europese landen was het ooitgebruik van cannabis door jongvolwassenen in België in 2018 hoger dan in Zweden maar lager dan in Duitsland en Nederland. In nagenoeg alle landen waarvoor nieuwe cijfers beschikbaar waren in 2021 of 2022 steeg het ooitgebruik bij jongvolwassenen. Frankrijk en Zweden vormden hierop een uitzondering. Daar is het ooitgebruik respectievelijk gedaald en min of meer gelijk gebleven. De hoogste prevalentie werd wel nog steeds in Frankrijk gemeten. In België steeg het ooitgebruik van cannabis onder jongvolwassenen van 19% in 2001 tot 33% in 2018.

Bron: EMCDDA, Statistical bulletin

Cannabisgebruik algemene bevolking

In Vlaanderen nam tussen 2001 en 2018 het **ooitgebruik** van cannabis bij +15-jarigen toe van 11% tot 22%. Tussen 2004 en 2018 steeg het laatstejaarsgebruik licht van 5% tot 6%.

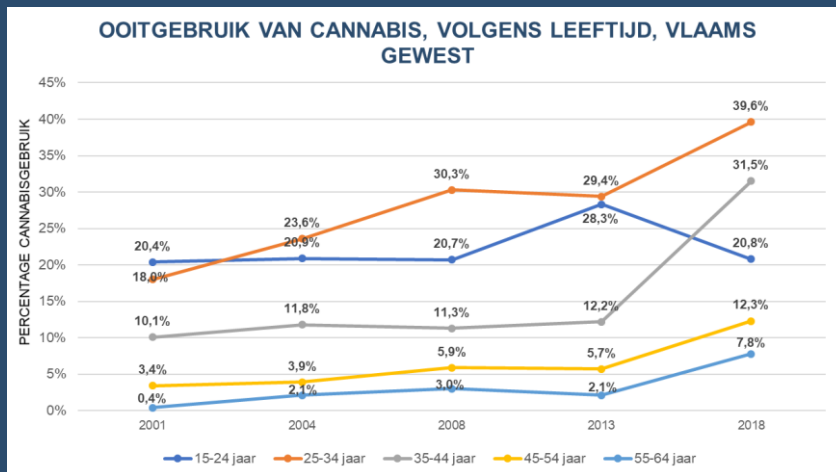

Bron: Sciensano, Gezondheidsenquête

Vlamingen tussen 25 en 34 jaar waren de grootste groep ooitgebruikers van cannabis in 2018 (40%). Op de tweede plaats kwamen de 35-44 jarigen (32%). In deze twee leeftijdsgroepen deed zich de sterkste toename voor in ooitgebruik van cannabis sinds 2001 (respectievelijk +22% en +21%).

Binnen de leeftijdscategorie van 15 tot 24 jaar bleef het ooitgebruik van cannabis tussen 2001 en 2018 redelijk stabiel doch met een uitschieter in 2013.

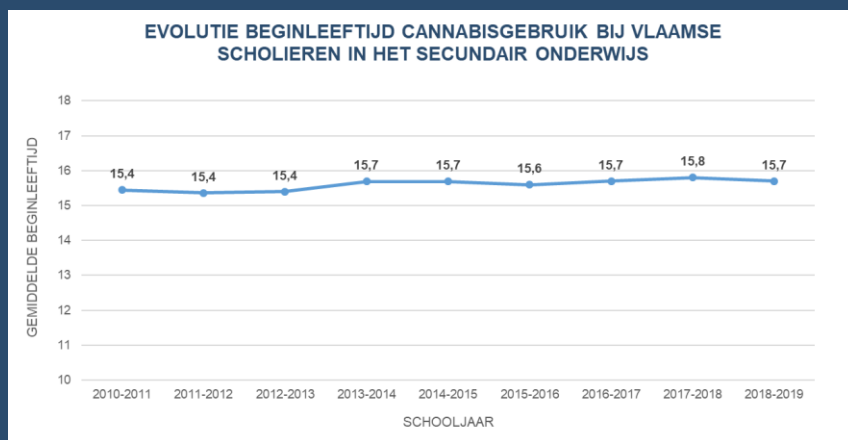
In de twee oudste leeftijdsgroepen steeg het ooitgebruik van cannabis eveneens tussen 2001 en 2018 zij het minder sterk. De grootste stijging deed zich telkens voor tussen 2013 en 2018.

Bron: Sciensano, Gezondheidsenquête

Beginleeftijd cannabisgebruik

De gemiddelde leeftijd van het eerste gebruik van cannabis bij scholieren in Vlaanderen was in het schooljaar 2018-2019 15,7 jaar. Overheen de jaren bleef deze leeftijd vrij constant. Vanaf het schooljaar 2021-2021 werd de beginleeftijd algemeen, voor alle illegale drugs, bevroegd. De gemiddelde beginleeftijd voor alle illegale drugs bedroeg toen 15,8 jaar (niet in grafiek).

Bron: VAD, VAD-leerlingenbevraging

Leerlingen secundair onderwijs

Het **ooitgebruik** van cannabis bij leerlingen uit het secundair onderwijs in Vlaanderen, kende over de periode 2000-2001 tot 2018-2019 een daling van 23% naar 14%.

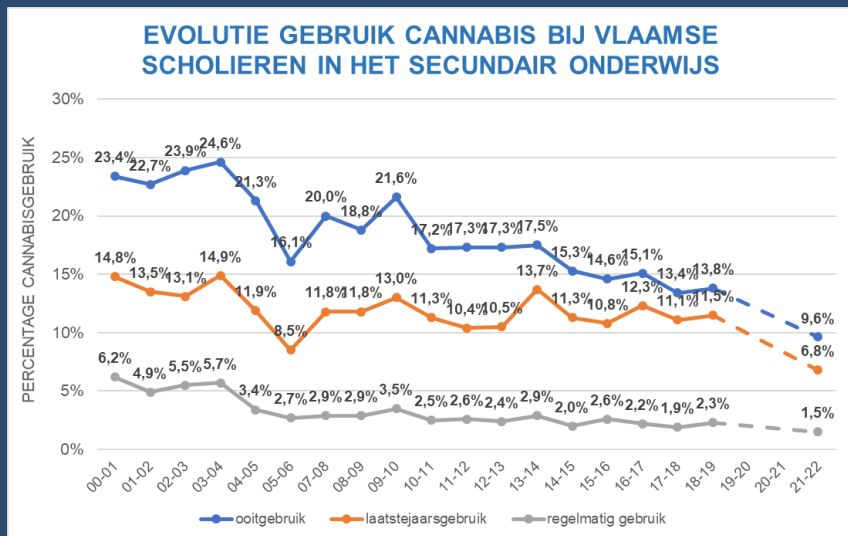
Het gebruik van cannabis tijdens het **laatste jaar** nam in deze periode af van 15% naar 12%. Deze evolutie kende een grillig verloop.

Regelmatig gebruik¹ daalde van 6% naar 2%. Tussen 2000-2001 en 2009-2010 halveerde het aandeel leerlingen dat regelmatig cannabis gebruikte. Dit bleef verder afnemen tot in 2018-2019.

In 2021-2022, de eerste volgende meting als gevolg van de coronapandemie², lag de prevalentie voor al deze indicatoren lager dan in 2018-2019.

¹ Regelmatig betekent minstens eenmaal per week tot dagelijks

² Tijdens de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 kon omwille van de coronapandemie onvoldoende data verzameld worden.

Bron: VAD, VAD-Leerlingenbevraging

Tussen 2000-2001 en 2018-2019 daalde het ooitgebruik van cannabis in alle leeftijdsgroepen.

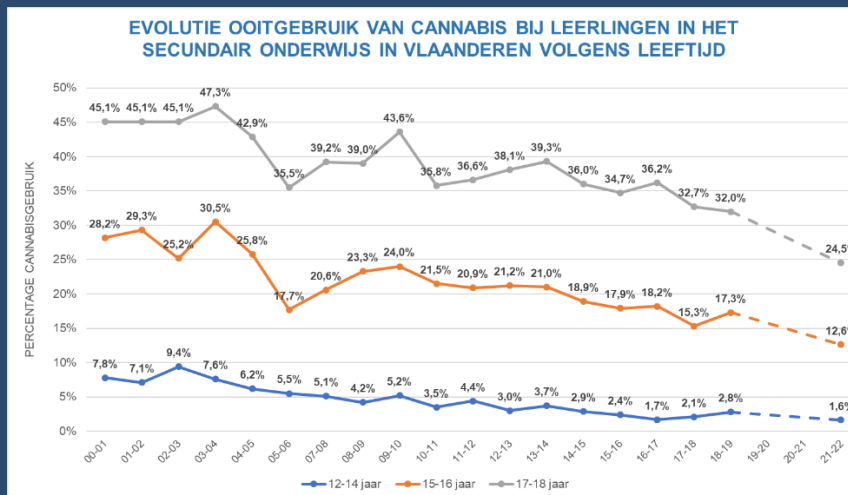
De daling was het sterkst bij de oudste leerlingen (-13%).

Bij de 15-16-jarigen waren er in 2018-2019 11% minder leerlingen die ooit cannabis gebruikten in vergelijking met 2000-2001.

Bij de 12-14-jarigen nam het ooitgebruik van cannabis af van 8% naar 3%.

In 2021-2022, de eerste volgende meting als gevolg van de coronapandemie¹, lag het ooitgebruik in de drie leeftijdsgroepen lager dan in 2018-2019.

¹ Tijdens de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 kon omwille van de coronapandemie onvoldoende data verzameld worden.

Bron: VAD, VAD-Leerlingenbevraging

Uitgaanders

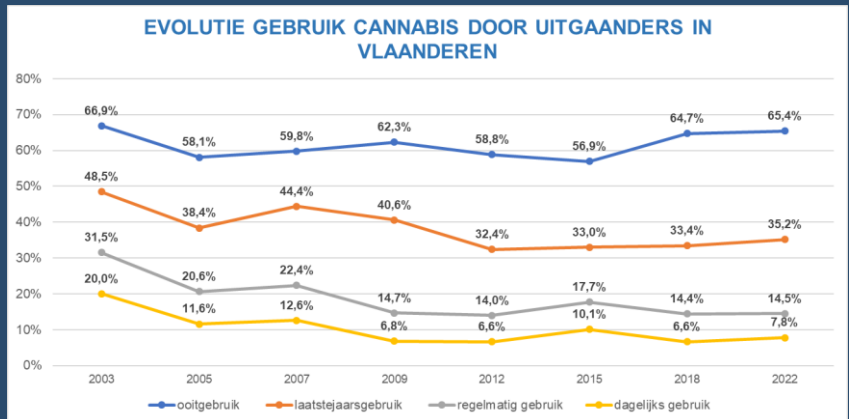
Het percentage uitgaanders dat **ooit** cannabis gebruikte steeg terug sinds 2018. De meest recente meting in 2022 evenaarde de prevalentie van 2003.

Het percentage uitgaanders dat het **laatste jaar** cannabis gebruikte daalde tussen 2003 (49%) en 2012 (32%). Na enige stabilisatie tot 2018, steeg het laatstejaarsgebruik terug licht in 2022 (35%).

Het percentage uitgaanders dat **regelmatig** cannabis gebruikte vertoonde een sterke daling tussen 2003 (32%) en 2009 (15%). M.u.v. 2015 (18%) bleef regelmatig gebruik in de jaren daarna relatief stabiel.

Dagelijks gebruik van cannabis was onder uitgaanders in 2003 hoog (20%) maar daalde in 2009 tot 7%. Sinds dan volgde dagelijks gebruik, m.u.v. 2015 (10%), een relatief stabiele evolutie.

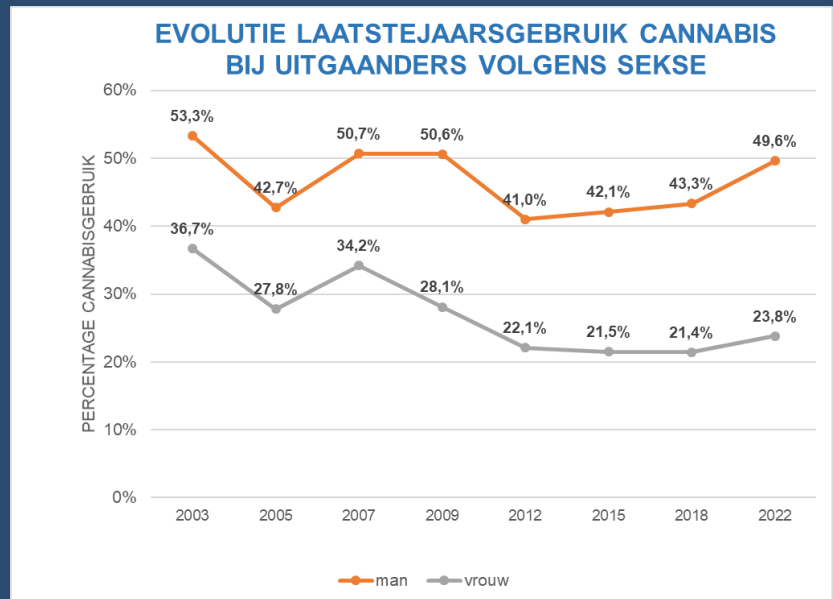
¹ Omdat er geen populatiegegevens bestaan over uitgaanders kan er voor dit onderzoek geen representatieve steekproef getrokken worden. Gezien de steekproefgrootte kunnen de cijfers van de indicatieve steekproeven van de verschillende jaren wel met de nodige voorzichtigheid vergeleken worden

Bron: VAD, VAD-uitgaansonderzoek

In 2022 gebruikten dubbel zoveel van de mannelijke uitgaanders dan de vrouwelijke uitgaanders cannabis. Cannabisgebruik vertoonde bij mannelijke uitgaanders sinds 2012 een stijgende lijn. Daardoor lag de prevalentie in 2022 even hoog als in 2007 en 2009, maar lager dan bij het begin van de metingen.

Bij vrouwelijke uitgaanders gaat het laatstejaarsgebruik in 2022 terug omhoog, na een daling vanaf 2009 en een stabilisatie vanaf 2015. Het verschil tussen 2003 en 2022 was wel nog steeds 13%.

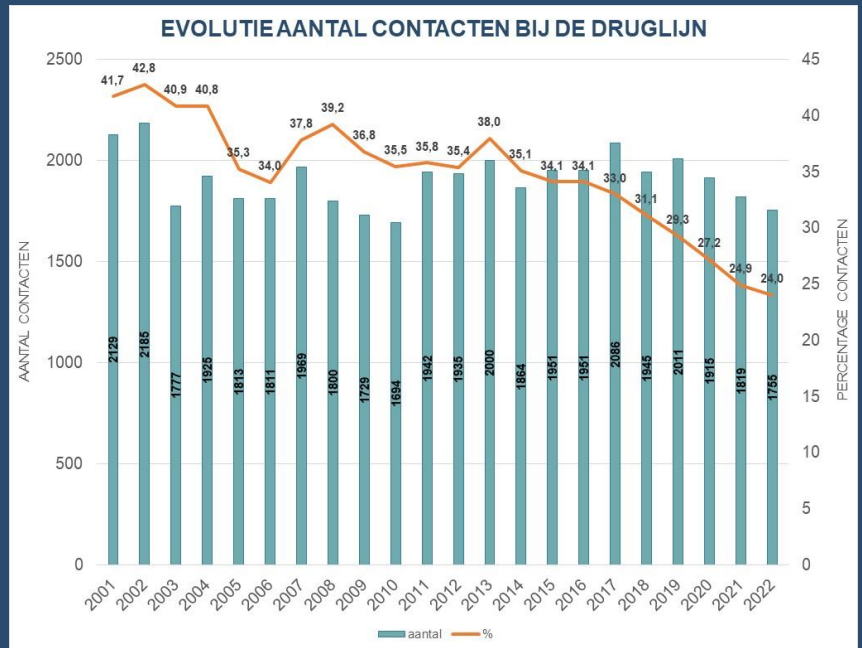

Bron: VAD, VAD-uitgaansonderzoek

Hulpvraag

Het aantal contacten bij De Druglijn kende voor cannabis een dalende lijn van 2.129 contacten in 2001 naar 1.694 in 2010. Vanaf 2011 nam het aantal contacten toe met een uitschieter in 2017 namelijk 2.086 contacten. Na een daling in 2018 vertoonde het aantal contacten voor cannabis in 2019 opnieuw een toename. De laatste drie jaar daalde het aantal contacten voor cannabis opnieuw.

Het percentage Druglijncontacten waarbij cannabis aan bod kwam vertoonde over de hele periode bekeken een dalende tendens (van 42% naar 24%).

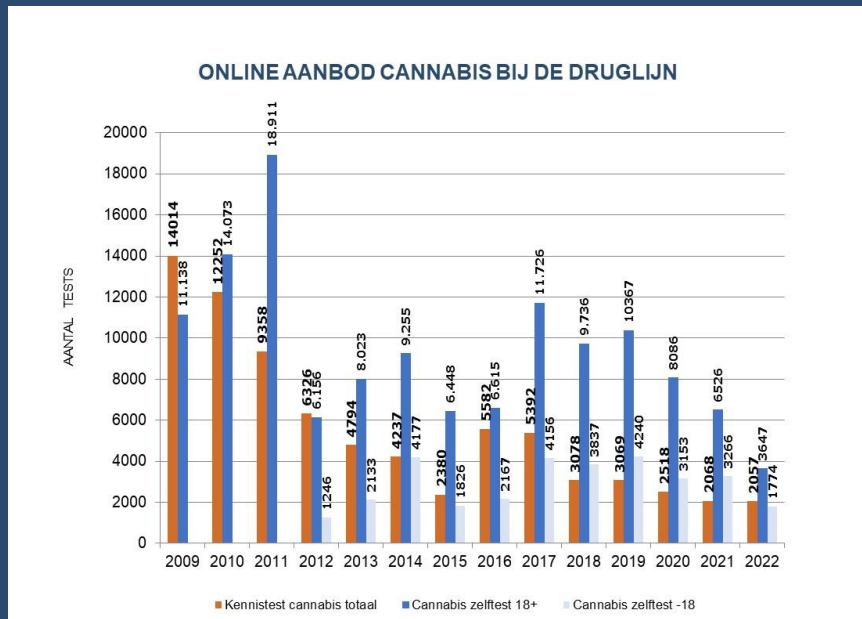

Bron: De Druglijn, registratie contacten

Sinds 2009 biedt De Druglijn een online kennistest¹ en een online zelftest aan over cannabis. De kennistesten werden in 2009 ruim 14.000 keer ingevuld. De jaren daarop daalde dat aantal telkens om in 2022 te landen op 2.057 ingevulde kennistests.

De zelftest voor meerderjarigen werd tussen 2009 en 2011 het meest ingevuld met een piek in 2011 van 18.911 ingevulde tests. Tussen 2012 en 2016 viel het aantal ingevulde zelftests tot een derde terug. Dit was deels te wijten aan de introductie van een zelftest voor minderjarigen in 2012. Sinds 2017 kenden de zelftests voor meerderjarigen drie jaar op rij opnieuw meer succes. De laatste 3 jaar zit het aantal ingevulde zelftests terug in dalende lijn.

De evolutie van het aantal ingevulde zelftests voor minderjarigen kende een op en neergaand verloop. In 2022 was er opnieuw een daling.

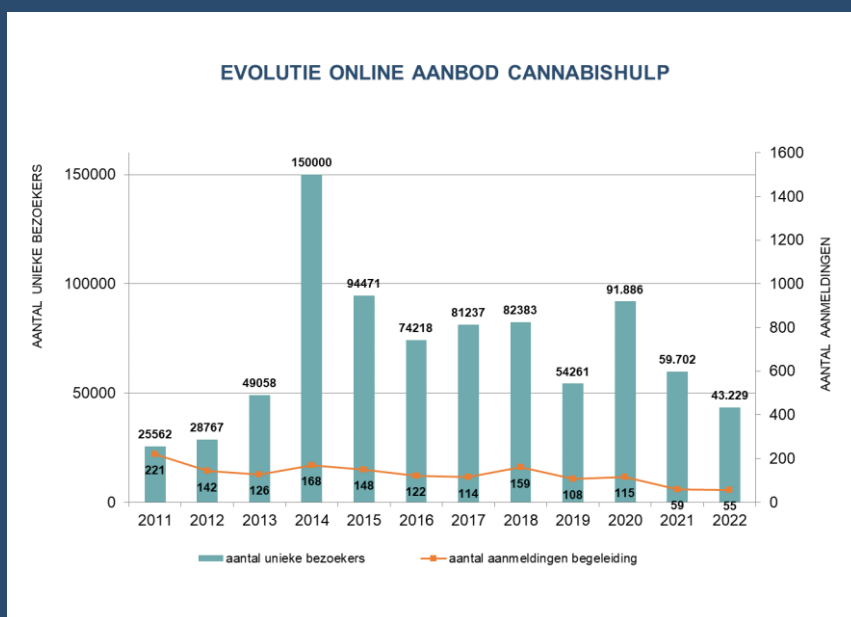

Bron: De Druglijn, registratie online aanbod

¹ De kennistest bestaat in een gemakkelijke en een moeilijke versie. De cijfers zijn voor de grafiek samengeteld.

Het aantal unieke bezoekers van cannabishulp nam tussen 2011 en 2015 jaarlijks toe¹. Sindsdien daalde het aantal unieke bezoekers, tussen 2018 en 2019 zelfs met 34%. In 2020 herstelde het aantal bezoekers zich terug met een stijging van bijna 70%, om dan vanaf 2021 terug te dalen tot het laagste aantal in 10 jaar tijd in 2022. Het aantal personen dat zich inschreef voor online begeleiding is in 2022 nog ongeveer een vierde (n=55) van het aantal inschrijvingen in 2011 (n=221).

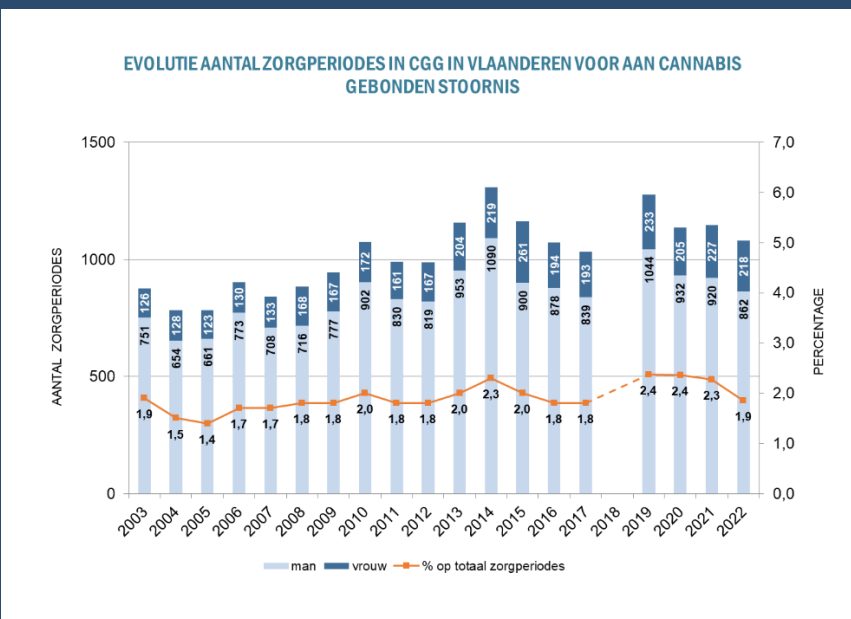
¹ De uitschieter in 2014 was te wijten aan een hoog aantal bezoeken van spambots gedurende enkele maanden.

Bron: CAD Limburg, Statistieken cannabishulp

Bekeken op het totaal aantal zorgperiodes in de **Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG)** bleef het aandeel zorgperiodes voor cannabis-gebonden stoornissen tussen 2003-2022 relatief stabiel tussen 1,5% en 2,5%. Het absoluut aantal zorgperiodes lag in 2022 op 1.080 t.o.v. 880 in 2003. In de jaren tussenin volgde het aantal zorgperiodes een grillig patroon. Wordt er enkel gekeken naar het totaal aantal zorgperiodes specifiek voor middelen gebonden stoornis dan schommelde het aandeel voor cannabis gebonden stoornissen in de periode 2003-2022 tussen de 51% en 60% (niet in grafiek).

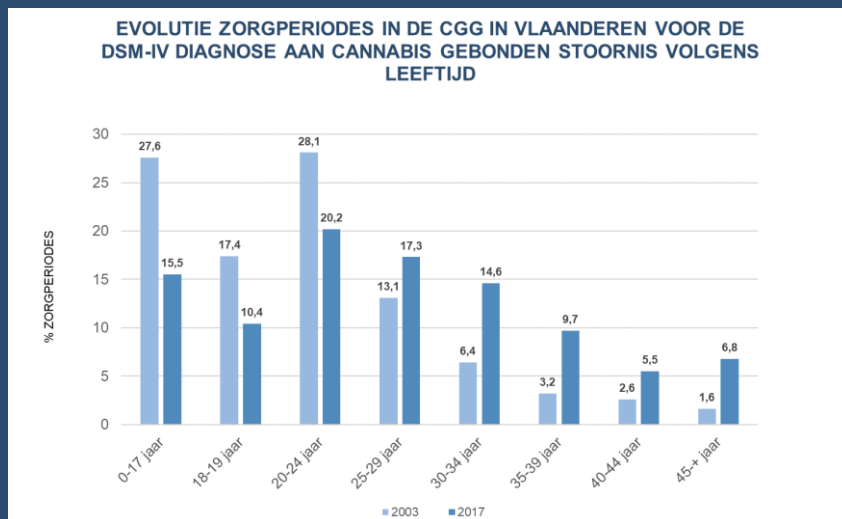
Het grootste aantal zorgperiodes voor cannabis gebonden stoornissen was voor mannen. Het aandeel zorgperiodes voor vrouwen nam over de jaren heen toe van 14% in 2003 tot 20% in 2022.

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, EPD registratiegegevens CGG

Tussen 2003 en 2017 nam het aandeel zorgperiodes in de CGG omwille van 'aan cannabis gebonden stoornissen' voor volwassenen (+25 jarigen) toe en dat van jongeren (-25 jarigen) af. Het aandeel zorgperiodes in de leeftijdsgroep 0-17-jarigen nam het sterkst af (-12%). Het aandeel zorgperiodes in de leeftijdsgroep 30 tot 34 jaar nam het meeste toe (+8%). Het grootste aandeel van de zorgperiodes bleef in 2017 voor personen in de leeftijdsgroep tussen 20 en 24 jaar.

Vanaf 2019 worden slechts drie leeftijdscategorieën gehanteerd. Omdat dit een minder gedetailleerd beeld geeft, worden deze cijfers niet geüpdatet.

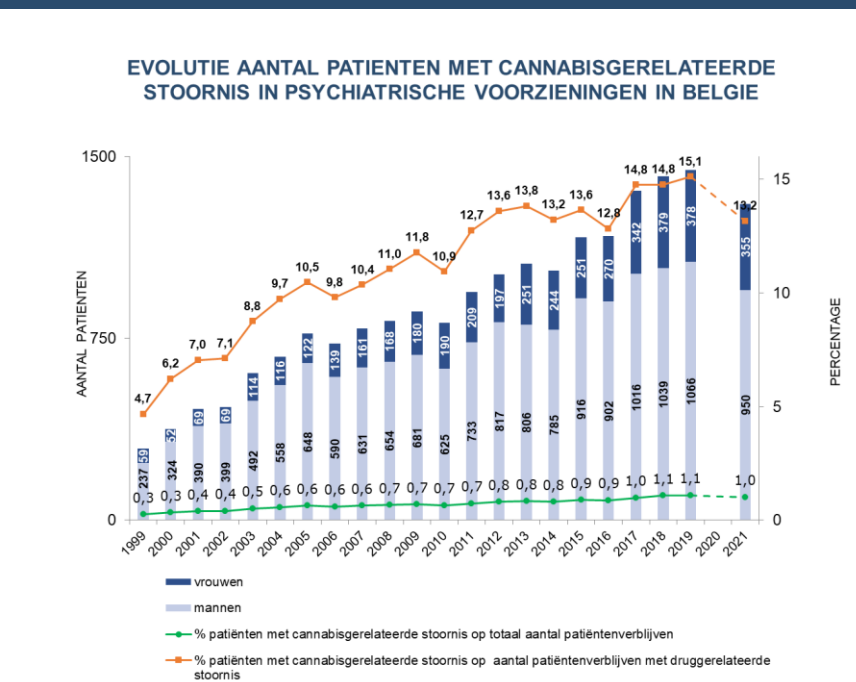

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, EPD registratiegegevens CGG

Het aantal patiënten met een aan cannabis gerelateerde stoornis als hoofddiagnose bij medisch-psychiatrische opnames in België was in de periode van 1999 en 2019 bijna verviervoudigd. Bij de eerste meting na de corona-uitbraak, in 2021, lag het patiëntenaantal iets lager.

Er werden ieder jaar veel meer mannen dan vrouwen opgenomen. De toename in het aantal vrouwen was over de jaren heen echter veel groter (verzesvoudiging) dan de toename van het aantal mannen (verviervoudiging). Bekeken op het totaal aantal opgenomen patiënten is het percentage patiënten met een aan cannabis gerelateerde stoornis over de jaren heen licht gestegen van 0,3% naar 1%.

Tegenover het aantal patiënten dat werd opgenomen voor een druggerelateerde stoornis nam cannabis over de jaren heen een steeds groter aandeel in. Het percentage patiënten met een aan cannabis gerelateerde stoornis steeg van 5% in 1999 naar 15% in 2019. In 2021 viel ook dit licht terug tot 13%.

Bron: Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, MPG data middelengebruik

Het aantal patiënten dat gedwongen werd opgenomen voor een cannabisgerelateerde stoornis in Vlaamse psychiatrische ziekenhuizen bedroeg 63 in 2009. De jaren nadien bleef het aantal telkens onder de 50. In 2015 steeg het aantal boven de 50 en sinds 2017 was er een forse toename. In 2021 waren er 94 patiënten gedwongen opgenomen omwille van een cannabisgerelateerde stoornis. Op het totaal aantal gedwongen opnames voor een druggelateerde stoornis schommelde het aandeel gedwongen opnames voor een cannabisgerelateerde stoornis tussen de 10% en 15%.

Er werden vooral mannen gedwongen opgenomen maar de laatste jaren was er een gevoelige toename in het aantal opnames van vrouwen.

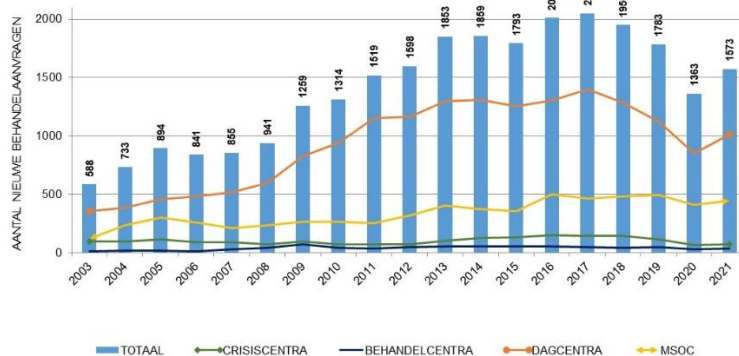
EVOLUTIE AANTAL PATIËNTEN MET EEN CANNABISGERELATEERDE STOORNIS DIE GEDWONGEN WERDEN OPGENOMEN IN PSYCHIATRISCHE VOORZIENINGEN IN VLAANDEREN

Bron: Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, MPG data middelengebruik

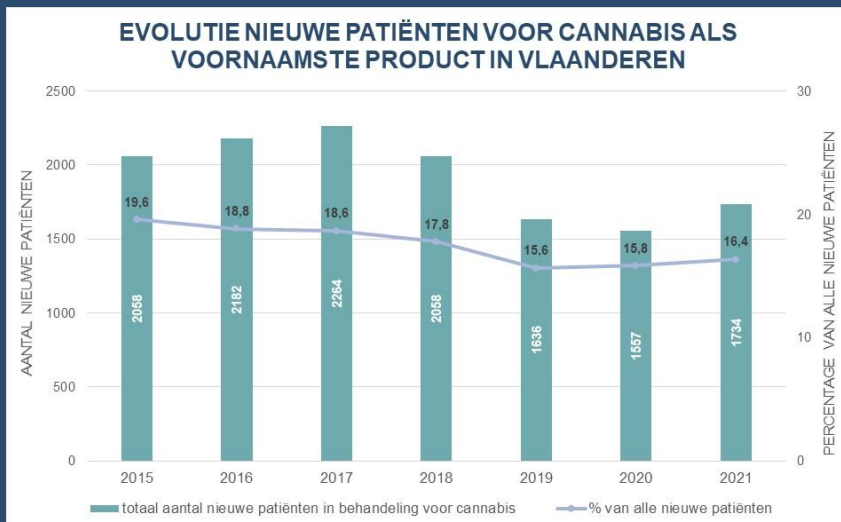
In de gespecialiseerde drughulpverlening in Vlaanderen zijn het aantal nieuwe behandelingen voor cannabis als voornaamste middel tussen 2003 en 2017 verdrievoudigd van 588 tot 2.050 opnames. Sinds 2018 daalde het aantal nieuwe behandelingen jaar na jaar. Een moeilijker toegankelijke zorg in 2020 o.w.v. de coronapandemie verklaart mogelijks (deels) de sterke terugval in dat jaar. In 2021 was er immers terug een toename. De meeste opnames vonden plaats in dagcentra.

EVOLUTIE IN AANTAL NIEUWE BEHANDELAANVRAGEN VOOR CANNABIS ALS VOORNAAMSTE MIDDEL IN GESPECIALISEERDE DRUGHULPVERLENING IN VLAANDEREN

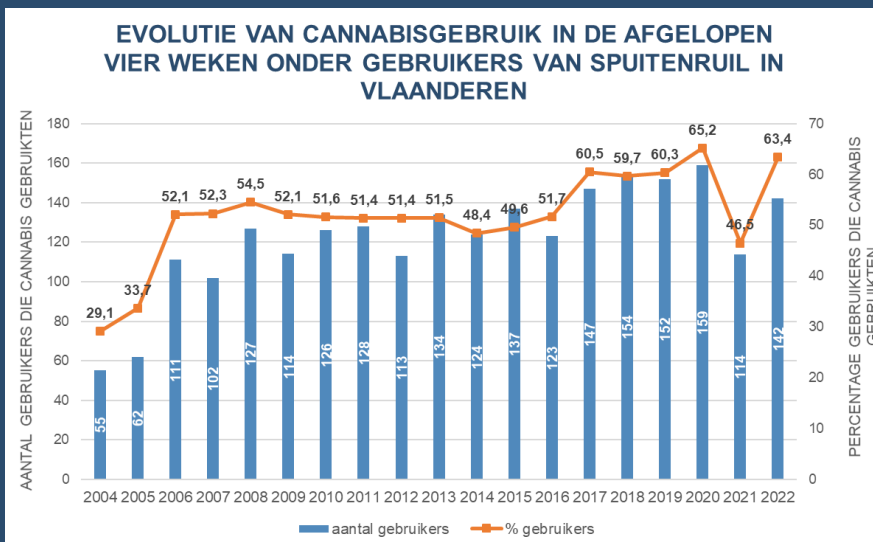
Bron: VVBV, registratie drughulpverlening

Het aantal nieuwe behandelaanvragen voor cannabis als voornaamste product in Vlaanderen steeg tussen 2015 en 2017 met 10%. Tussen 2018 en 2020 was er een daling van 24%. In 2021 steeg het aantal nieuwe behandelaanvragen voor cannabis met 11%. Bekeken tegenover het totaal aantal patiënten schommelde het percentage patiënten dat in behandeling was voor cannabis tot 2018 rond de 18%. Daarna daalde dit aandeel tot 16% in 2021.

Bron: Sciensano, Belgian Treatment Demand Indicator

Globaal genomen was er een verdrievoudiging van het aantal gebruikers van spuitenruil dat in de afgelopen vier weken cannabis had gebruikt tussen 2004 en 2020. Tussen 2004 en 2006 deed zich een verdubbeling voor. Nadien bleef het gebruik van cannabis relatief stabiel tot 2016. Ongeveer de helft van de gebruikers van spuitenruil had toen cannabis gebruikt. Sinds 2017 is dat toegenomen naar 6 op 10 gebruikers. In 2020 viel dit aandeel terug tot 47% om zich dan in 2021 terug te herstellen en te stijgen naar 63%.

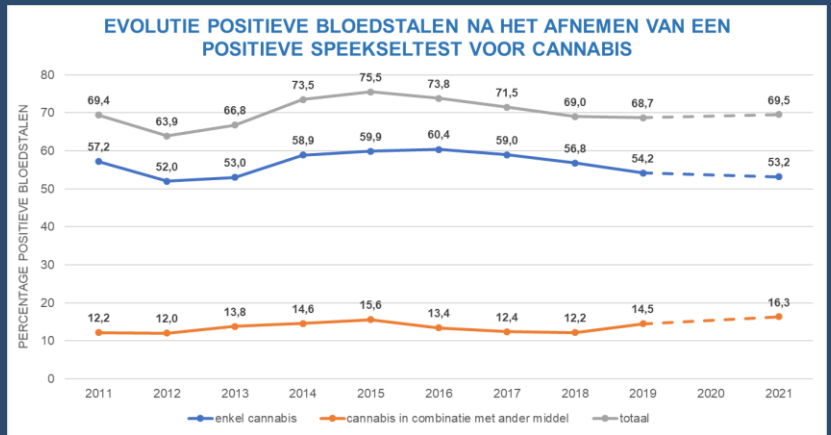

Bron: Free-Clinic, Evaluatie onderzoek spuitenruil Vlaanderen

Rijden onder invloed

In 2021 was voor 70% van de bestuurders die een speekseltest aflegden, het bloedstaal positief voor cannabis. Bij 53% van de bestuurders ging het enkel om cannabisgebruik. Bij 16% werd cannabis in combinatie met een ander middel gebruikt.

Tussen 2011 en 2018 waren er geen sterke schommelingen in deze percentages. Sinds 2018 daalde het aantal positieve testen waarin enkel cannabis werd vastgesteld. Daarentegen steeg in dezelfde periode het aantal positieve tests waarin cannabis in combinatie met een ander middel werd gevonden. Hierdoor volgt het totaal sinds 2018 een stabiele evolutie.

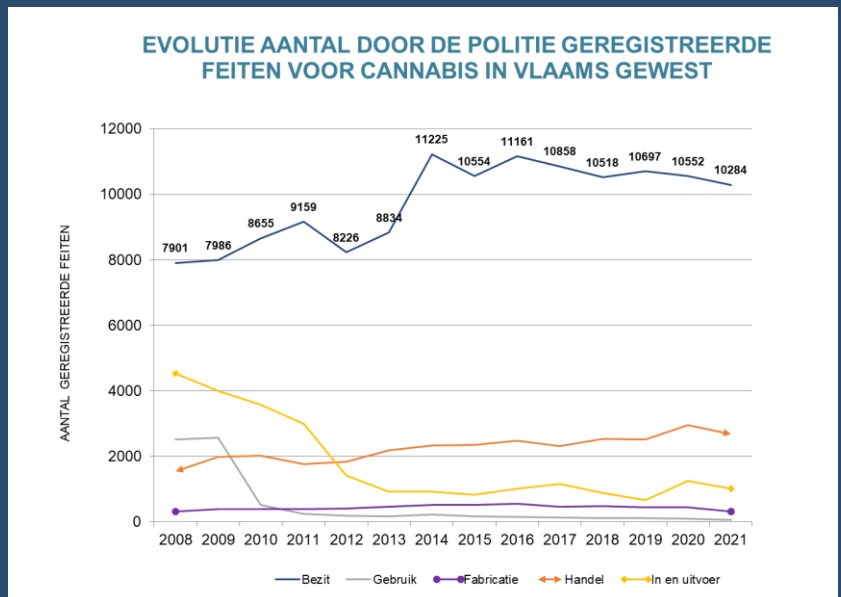
Bron: Sciensano, Belgian national focal point, National reporting package EMCDDA

Misdrijven in verband met cannabis

De meeste geregistreerde misdrijven in verband met cannabis gaan over cannabisbezit. Tussen 2008 en 2014 steeg het aantal feiten i.v.m. cannabisbezit met 42%. Dit ondanks een dip in 2012 en 2013. Sinds 2016 volgt het aantal feiten een licht dalende evolutie.

In 2008 waren de feiten i.v.m. in- en uitvoer het tweede meest geregistreerde cannabisgerelateerde misdrijf. Een daling met 69% maakt dat dit type misdrijf op de derde plaats kwam in 2012. Sindsdien volgde dit type misdrijf een golvende evolutie.

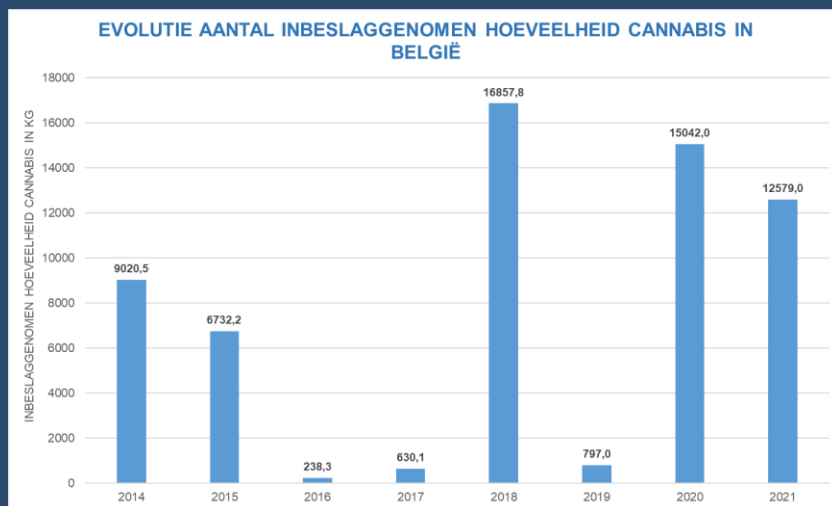
Handel in cannabis is het tweede meest geregistreerd type misdrijf in 2021. Tot 2020 volgde het een stijgende evolutie. Feiten in verband met de fabricatie van cannabis kenden over de jaren een stabiel verloop. Feiten in verband met cannabisgebruik werden in 2021 het minst geregistreerd. Tussen 2009 en 2010 deed zich daarin een sterke daling voor en nadien bleef dat aantal feiten relatief stabiel.

Bron: Federale politie

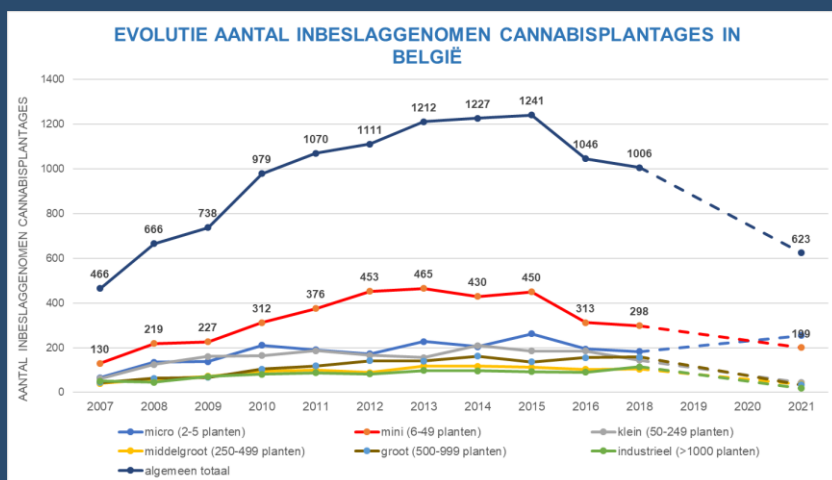
Inbeslagnames van cannabis

De inbeslagname van cannabis was in de periode 2014-2021 aan sterke schommelingen onderhevig. In 2018 werd een recordvangst opgetekend van 16.858 kg.

Bron: FOD Douane en accijnzen

In 2007 werden in België in totaal 466 cannabisplantages in beslag genomen. In 2015 waren er dat bijna 3 keer zoveel. Sindsdien zit het aantal inbeslagnames in dalende lijn. Miniplantages van 6-49 planten hadden hierin tot in 2018 het grootste aandeel (30% van de inbeslaggenomen plantages). In 2021 werden voornamelijk microplantages (2-5 planten) in beslag genomen (n=254). Er gebeurden minder inbeslagnames van grote plantages (500-999 planten), maar daarin was tussen 2007 en 2018 wel de grootste toename merkbaar (bijna verviervoudiging: van 44 naar 159). In 2021 werden 32 grote plantages in beslag genomen.

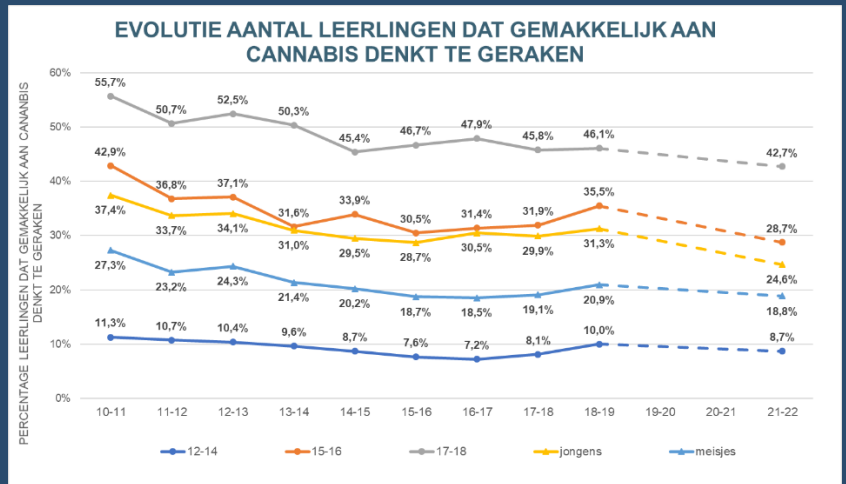
Bron: Sciensano, Belgian national focal point, National reporting package EMCDDA

Beschikbaarheid cannabis

De gepercipieerde beschikbaarheid van cannabis nam voor leerlingen in het secundair onderwijs in het algemeen af tussen het schooljaar 2010-2011 en het schooljaar 2021-2022. In het schooljaar 2018-2019 was er opnieuw een stijging merkbaar. Deze bleek eenmalig, want het schooljaar 2021-2022 daalde de gepercipieerde beschikbaarheid opnieuw.

De leerlingen tussen 17 en 18 jaar denken het gemakkelijkst aan cannabis te kunnen geraken, de jongste het minste.

Meer jongens dan meisjes zegden dat ze gemakkelijk aan cannabis kunnen geraken.

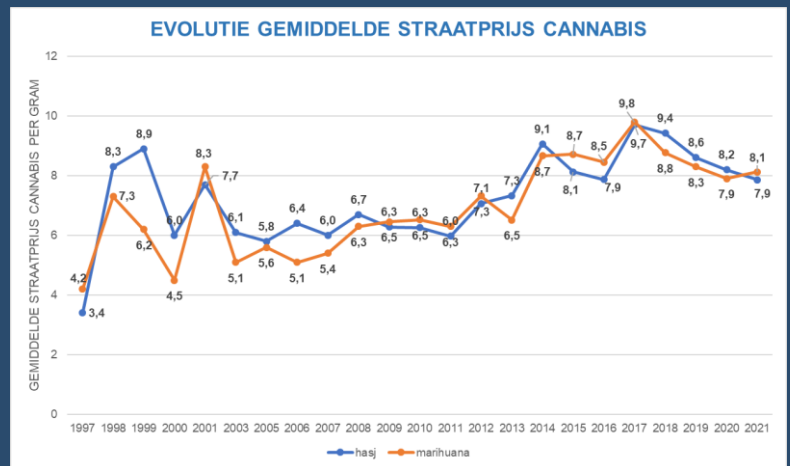

Bron: VAD-leerlingenbevraging

Prijs van cannabis

Tussen 1997 en 2017 verdrievoudigde de gemiddelde straatprijs van hasj en verdubbelde de prijs van marihuana. Een gram hasj kostte in 2017 gemiddeld 9,7 euro, een gram marihuana 9,8 euro. Sindsdien daalde de prijs van beide middelen tot 8 euro in 2021.

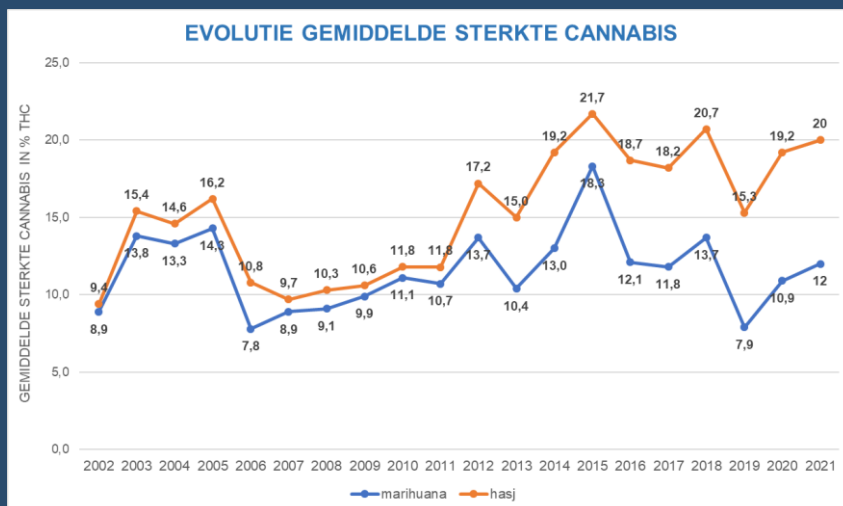
Tussen 1997 en 2001 zijn er sterke prijsstijgingen. Tussen 2003 en 2013 is cannabis het goedkoopste (5 à 7 euro per gram). Nadien deed zich een prijsstijging voor.

Bron: Sciensano, Belgian national focal point, National reporting package EMCDDA

Gemiddelde sterkte

De sterkte van cannabis nam tussen 2002 en 2021 toe. Tussen 2002 en 2005 was er een sterke toename in de sterkte van cannabis die de jaren daarop tot 2007 afnam. Nadien deed zich opnieuw een stijgende tendens voor met enkele pieken (2012, 2015 en 2018) en dalen (2013, 2017 en 2019). Het THC-gehalte van hasj was in 2021 2 keer hoger dan in 2002 en bedroeg toen 20%. Het THC-gehalte van marihuana was 35% hoger in 2021 tegenover 2002 en bedroeg 12%. De sterkte van hasj was ieder jaar hoger dan die van marihuana maar de laatste jaren werden die verschillen groter.

Bron: Sciensano, Belgian national focal point, National reporting package EMCDDA

Colofon

Redactie: Else De Donder en Joris Van Damme, stafmedewerkers VAD

V.U.: H. Peuskens, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

© september 2023

VAD, Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

T 02 423 03 33 | vad@vad.be | www.vad.be

Ondernemingsnummer: 0424.327.587.

RPR Brussel

De informatie uit deze factsheet mag worden overgenomen mits vermelding van de referentie: VAD (2023). *Trends in cijfers cannabis*. VAD.

